

Crisi alimentària mundial

Preu i escassetat dels aliments

L'FMI i el BM alerten de l'augment de la fam, el fre del desenvolupament i l'increment de la tensió política

FRANCESC
Reguant

En pocs dies s'han succeït una multiplicitat de declaracions i notícies impactants en relació amb el subministrament alimentari. Tant el Fons Monetari Internacional (FMI) com el Banc Mundial (BM) acaben d'expressar la seva preocupació pels elevats preus dels aliments i les seves conseqüències en el desenvolupament mundial, l'estabilitat política i la nutrició humana, i acusen els agrocarburants d'aquest desgavell. Fam, desenvolupament i tensió política, paraules molt dures, amb format d'urgència, dites pels màxims dirigents dels organismes financers mundials.

Els fets els donen la raó. Mentre augmenta la llista de països amb problemes de carestia dels aliments, creixen els conflictes (Haití, Egipte, Argentina). Fins i tot s'està produint una cosa insòlita, l'Europa agroproteccionista abandona barreres a la importació, al mateix temps que els països normalment exportadors estableixen obstacles creixents a la sortida d'aliments de les seves fronteres, per l'afany de defensar la seva seguretat alimentària enfront de les oportunitats d'un mercat exterior molt remunerador.

Som davant d'un significatiu desajust entre oferta i demanda alimentària. Feia tants anys que teníem un subministrament alimentari segur i estable que havíem arribat a pensar que els aliments venien de la nevera o del supermercat. Aquesta deformació cultural ha impedit prendre en consideració els senyals que s'estaven succeint al voltant de les dificultats que podien sobrevenir. Els mercats alimentaris són altament inestables i amb un gran potencial desestabilitzador.

Com tothom sap, la gran inelasticitat de la demanda d'aliments (encara que pugin els preus la demanda es resisteix a cedir) comporta que davant d'una moderada reducció d'oferta, el mercat respon amb fortes pujades de preus.

De fet, l'increment de preus davant d'una oferta insuficient no persegueix una altra cosa que expulsar demandants o, el que és el mateix, incrementar el nombre de persones que veuran com se'ls deterioren les pautes nutricionals. No obstant, la teoria econòmica no explica que els grups exclosos se situïn al llindar del conflicte social. És hora de recordar que una de les idees força que va motivar el tractat de Roma, que va posar les bases de l'actual Unió Europea, era garantir el subministrament alimentari i assegurar l'estabilitat de preus, objectius rere els quals es va configurar la Política Agrícola Comuna (PAC).

ELS VECTORS dels desajustos es resumeixen en dos. El primer parteix de l'increment accelerat de la població mundial i del ràpid desenvolupament dels actuals països emergents (la Xina, l'Índia, el Brasil, Rússia i el Sud-est Asiàtic), amb uns hàbits de consum cada vegada més exigents en proteïnes. El segon vector el constitueix

Feia tants anys que teníem un subministrament segur i estable que ens pensàvem que els aliments venien de la nevera o del súper

en els agrocarburants, com a font d'energia relativament assequible davant la inseguretat de subministrament energètic i, al seu torn, com a alternativa suposadament acceptable respecte a un canvi climàtic que cada vegada va guanyant credibilitat a cop d'evidències. No obstant, els agrocarburants o bé competeixen amb l'oferta alimentària o bé guanyen espai per la via de la desforestació.

És així que després d'haver-se qualificat d'alarmistes encertades veus previsoras, arriben l'FMI i el BM i declaren a l'unison l'efecte pervers dels agrocarburants. No era realista pensar, per exemple, que es

podia derivar a etanol el 30% del blat de moro produït pels Estats Units sense que hi hagués una resposta al mercat. Ni suposar que passarien desapercebudes per als especuladors les successives declaracions d'increment futur de demanda d'agrocarburants «garantides per llei». S'ha posat una bomba de rellotgeria, en forma de restricció d'oferta, en la línia de flotació d'un sistema econòmic tensionat per una demanda creixent. Des de les institucions internacionals s'està fent una crida al seny i a la coordinació d'actuacions sostenibles, posant al mateix sac els aliments i els agrocarburants, fent balanç, planificant, prioritant l'alimentació i revisant objectius, tenint en compte que els recursos són limitats. Però, ¿serem capaços de prescindir d'interessos locals i a curt termini?

EL MÓN necessita més aliments i al seu torn es vol produir més agrocarburants. És a dir, es desitja incrementar la producció agrícola, que recupera el seu pes real com a actiu estratègic clau de cara als reptes del segle XXI. Per incrementar l'oferta d'agroproductes –alimentaris o no– sense afectar ecosistemes necessaris i sensibles, les vies poden ser la intensificació, l'eficiència productiva o la posada en producció de terres actualment ermes. Per fer-ho, l'optimització del recurs escàs i limitat que és l'aigua (amb noves infraestructures hidrològiques i l'extensió o millora del potencial de regadiu) amb la tecnologia (especialment la biotecnologia) pot oferir noves oportunitats en aquesta direcció. Això no obstant, ni l'increment pot ser il·limitat ni l'ajust necessitat-resposta és immediat. No en va el director de l'FMI advertir que el pitjor encara ha d'arribar. És hora d'actuar preparant el futur. ■

Economista especialitzat en agricultura

La roda

JOSEP MARIA
Terricabras

Un llibre diferent per Sant Jordi

Sant Jordi és, segurament, una de les festes més populars de Catalunya: no és un dia oficialment festiu, però la gent se'l pren com a mitja festa, cultural i nacional. Una enquesta recent diu que els catalans llegim molt poc i que llegim més en castellà que en català. Sigui més o menys afuada l'enquesta, convé invertir-ne la tendència. Potser ens costa llegir, però avui ja no podem dir que hi ha pocs llibres en català. Hem d'acceptar el repte de recuperar la llengua i la cultura catalanes. I, doncs, el repte de prestigiar i difondre els nostres llibres. Això ho podem fer per camins diversos.

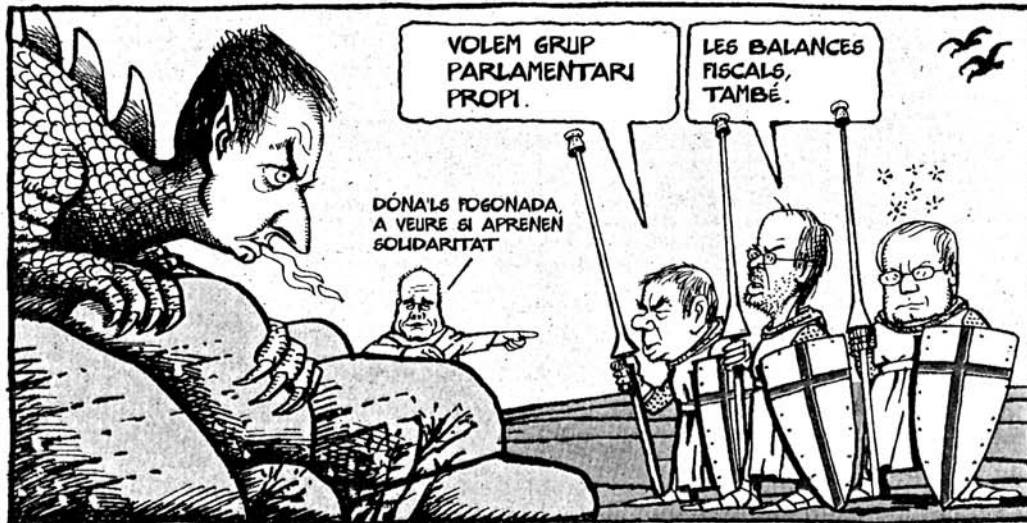
Per això volia esmentar avui una iniciativa que passarà molt desapercebuda, però que és, a parer meu, de gran interès. Una editorial de Girona, Accent Editorial, ha tret per aquest Sant Jordi una obra de **Salem Zenia** titulada *Sol cec*. Zenia és un escriptor berber refugiat a Barcelona des de fa uns mesos, gràcies a un programa del PEN català que, any rere any, acull escriptors perseguits. El poemari que es publica –escrit durant l'es-

'Sol cec' és un exemple excel·lent de treball a favor de la integració i la convivència

tada de l'autor a Barcelona– té la particular característica de ser estrictament bilingüe, en llengua amazic i en català. A més, el volum conté un disc en què els poemes són recitats també en català i amazic.

El fet és important perquè són molts els milers de persones de llengua amazic –sovint confosa erròniament amb l'àrab– que viuen entre nosaltres. És bo que per Sant Jordi aquestes persones se sentin acollides amb un llibre en amazic i que, a través seu, puguem –puguem– compartir la seva llengua amb la del país, el català. El disc també és important perquè, malauradament, moltes d'aquestes persones són analfabetes –sobretot les dones– i així tindran l'oportunitat d'accedir al recitat d'un dels seus poetes, tant en la seva llengua com en la nostra.

El Dia del Llibre, doncs, no és només una jornada mercantil i mediàtica. Perquè el llibre diferent d'aquest Sant Jordi és un gest real de diàleg entre llengües i cultures. Aquest és un exemple excel·lent de treball a favor de la integració i la convivència. ■

Animus
iocandi

Ferreres